

לְמַדְנּוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בַּא וְרָאָה, בַּא וְרָאָה
מִה פְּתוּב בְּאוֹתוֹ בְּלַעַם הַרְשָׁע.
בְּשַׁעַה שְׁנַמְסֵר לוֹ לְבָרְךָ אֶת
יִשְׂרָאֵל, הִיָּה מְשַׁגִּיחַ בְּעֵינַי רְעָה
כְּדִי שְׁלֵא תַתְקִים הַבְּרָכָה, וְהִיָּה
תּוֹלָה דְבָרָיו בְּאוֹתָהּ עֵינַי רְעָה,
שְׁפָתוּב (בַּמְדַּבֵּר כּוּד) נָאֵם בְּלַעַם בְּנוֹ
כְּעַר. מִה זֶה בְּנוֹ כְּעַר? מֵאוֹתוֹ
שְׁהִיָּה שׁוֹנֵא אוֹתוֹ יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי
הָעוֹלָם. וְנָאֵם הַגִּבֹּר שְׁתָּם הָעֵינַי,
שְׁפָתוּם הָעֵינַי טוֹב מֵהֶם, כְּדִי שְׁלֵא
יִתְבָּרְכוּ וְלֵא תַתְקִים הַבְּרָכָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֶּף הוּא בּוֹדְאִי,
שְׁנַמְצָאֵת פְּתִיחַת (שְׁנַמְצָאֵת פְּתִיחַת)
עֵינַי לְבָרְךָ, שְׁפָתוּב (דְּנִיאל ט) פְּקַח
עֵינֶיךָ, כְּדִי לְבָרְךָ. וּבְרַכַּת רַב
הַמְּנוּנָא סְבָא כֶּף הִיָּה אוֹמֵר:
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יְפַקַח עֵינָיו
עֲלֶיךָ. וּבְאוֹתוֹ רְשָׁע פְּתוּב שְׁתָּם
הָעֵינַי, כְּדִי שְׁלֵא יִתְבָּרְכוּ עַל יָדוֹ.
וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, לִכְן צְרִיךְ הַכֶּהֵן
לְבָרְךָ בְּעֵינַי טוֹבָה, בְּרַכְתּוֹ תַתְקִים.
וְשְׁלֵא מְבָרְךָ בְּעֵינַי טוֹבָה, פְּתוּב
(מְשַׁלִּי ב) אֵל תִּלְחַם אֶת לָחֶם רַע
עֵינַי וְאֵל תִּתְאַוּ לְמִטְעָמוֹתָיו.
כְּלוּמַר, אֵל תִּבְקַשׁ מִמֶּנּוּ בְּרַכָּה
כָּלֵל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בַּא רְאָה, פְּתוּב
(דְּבָרִים ב) וְלֵא אָבָה ה' אֱלֹהֶיךָ
לְשִׁמְעַע אֵל בְּלַעַם וְגוֹ'. לְשִׁמְעַע אֵל
בְּלַעַם? ! אֵל בְּלַק הִיָּה צְרִיךְ לוֹ
לְהִיּוֹת, שְׁהָרִי בְּלַק עָשָׂה הַכֵּל!
מִה זֶה אֵל בְּלַעַם? אֵלֵא מְשׁוּם
שְׁהִיָּה סוֹתָם עֵינָיו כְּדִי שְׁלֵא
יִתְבָּרְכוּ יִשְׂרָאֵל. לְמַדְנּוּ, אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְבַלְעָם: רְשָׁע, אַתָּה סוֹתָם עֵינֶיךָ
כְּדִי שְׁלֵא יִתְבָּרְכוּ בְּנֵי - אֲנִי אֶפְקַח
עֵינַי, וְכָל הַדְּבָרִים שְׁתַּאמֵּר,
אֶהְפֹּךְ אוֹתָם לְבְּרָכָה. זֶהוּ שְׁפָתוּב
(שם) וַיִּהְפֹּךְ ה' אֱלֹהֶיךָ לָךְ אֶת

הַקְּלָלָה לְבְּרָכָה פִּי אֶהְבֵּךְ וְגוֹ'.
וְעַל כֵּן פְּתוּב, (מְשַׁלִּי ב) טוֹב עֵינַי
הוּא יְבָרְךָ פִּי נִתֵּן מִלְחָמוֹ לְדָל.

תְּאֵנָא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בַּא וְרָאָה מִה כְּתִיב
בְּהִיּוֹא רְשָׁע דְּבַלְעָם, בְּשַׁעַתָּא
דְּאַתְמַסֵּר לִיָּה לְבָרְכָא לְיִשְׂרָאֵל, הִיָּה מְשַׁגִּחַ
בְּעֵינָא בִישָׂא, בְּגִין דְּלֵא יִתְקַיֵּים בְּרַכְתָּא, וְהִיָּה
תְּלִי מְלוּזִי בְּהִיּוֹא עֵינָא בִישָׂא, דְּכְתִיב, (בַּמְדַּבֵּר כּוּד)
נָאֵם בְּלַעַם בְּנוֹ כְּעַר. מָאִי בְּנוֹ כְּעַר. מִהִיּוֹא
דְּהִיָּה סָאֲנִי לְהוּ יִתִּיר מִכָּל בְּנֵי עַלְמָא. וְנָאֵם
הַגִּבֹּר שְׁתָּם הָעֵינַי, דְּסָתִים עֵינָא טְבָא מְנִיָּהוּ,
בְּגִין דְּלֵא יִתְבָּרְכוּ, וְלֵא יִתְקַיֵּים בְּרַכְתָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הִכִּי הוּא וְדָאִי, דְּאַשְׁתַּכַּח
פְּקִיעָא (ס"א דְּאַשְׁתַּכַּח פְּקִיעָא) דְּעֵינָא לְבָרְכָא,
דְּכְתִיב, (דְּנִיאל ט) פְּקַח עֵינֶיךָ, בְּגִין לְבָרְכָא.
וּבְרַכְתָּא דְּרַב הַמְּנוּנָא סְבָא, הִכִּי אָמַר, קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא יְפַקַח עֵינָיו עֲלֶיךָ. וּבְהִיּוֹא רְשָׁע
פְּתִיב, שְׁתוּם הָעֵינַי. בְּגִין דְּלֵא יִתְבָּרְכוּ עַל
יָדוֹ. וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּגִין כֶּף פְּהֵנָא דְּבָרִיךְ
בְּעֵינָא טְבָא, בְּרַכְתִּיה אֶתְקַיֵּים. וְדְלֵא מְבָרְךָ
בְּעֵינָא טְבָא, פְּתִיב, (מְשַׁלִּי ב) אֵל תִּלְחַם אֶת לָחֶם
רַע עֵינַי וְאֵל תִּתְאַוּ לְמִטְעָמוֹתָיו, כְּלוּמַר אֵל
תִּבְעוּ מְנִיָּה בְּרַכְתָּא כָּלֵל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תָּא חַזִּי, פְּתִיב (דְּבָרִים ב) וְלֵא אָבָה
יְי אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְעַע אֵל בְּלַעַם וְגוֹ'. לְשִׁמְעַע
אֵל בְּלַעַם, אֵל בְּלַק מִיבְעִי לִיָּה, דְּהָא עָבִיד
בְּלַק כְּלָא, מִהוּ אֵל בְּלַעַם. אֵלֵא מְשׁוּם דְּהִיָּה
סָתִים עֵינָיו, בְּגִין דְּלֵא יִתְבָּרְכוּ יִשְׂרָאֵל. תְּאֵנָא,
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אָמַר לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְבַלְעָם, רְשָׁע, אַתָּה סָתִים עֵינֶיךָ בְּגִין דְּלֵא
יִתְבָּרְכוּ בְּנֵי. אֲנֵא אֶפְקַח עֵינֶי, וְכָל מְלִין
דְּתִימָא, אֶהְפֹּךְ לְהוּ לְבָרְכָאֵן. הִדָּא הוּא דְּכְתִיב,
וַיִּהְפֹּךְ ה' אֱלֹהֶיךָ לָךְ אֶת הַקְּלָלָה לְבְּרָכָה כִּי
אֶהְבֵּךְ וְגוֹ'.

וְעַל דָּא כְּתִיב, טוֹב עֵינַי הוּא יְבָרְךָ פִּי נִתֵּן
מִלְחָמוֹ לְדָל. מִהוּ מִלְחָמוֹ. כְּמָה